

פתיחת מערכת החינוך: מוקדם מדי ומסוכן מדי

written by מאיר בן שבת | 15.03.2026

פיקוד העורף ראוי לכל שבח על עבודתו לאורך המלחמה וממשיך להצדיק את הציון הגבוה שניתן לו בסקרים על אמון הציבור. בהמלצותיו למדיניות-ההתגוננות הוא מבקש לאזן בין הרצון להפחית את הסיכונים, לבין הצורך לקיים שיגרת-חיים בסיסית. זהו העיקרון שהנחה אותו גם בעמדתו לאפשר חזרה הדרגתית של מערכת-החינוך. יש להניח כי המלצה זו גובשה לאחר בחינת מכלול רחב של נתונים ושיקולים. ועדיין אפשר לתהות האם איננו נחפזים לכך, במיוחד לנוכח האינטנסיביות והפיזור הגיאוגרפי הרחב של השיגורים שראינו ביממה האחרונה.

ראשית, סוגיית הערכת הסיכון: המחשבה שעל בסיס נתוני העבר ניתן להגדיר ישובים מסוימים כבטוחים יותר מהאחרים, מתעלמת מכך שעצם הגדרה זו צפוי להגביר את המוטיבציה של האויב לפגוע דווקא בהם, כדי למנוע את חזרתם לשגרה.

אם נכון בכלל ליצור אבחנה בין אזורים, ראוי שהיא תתבסס על ניתוח יכולותיו של האויב ולא על דפוסי התנהגותו, שאותם הוא יכול לשנות.

שנית, ההשפעה הפסיכולוגית: עצם ההכרזה על הקלות, עלול להתפרש בציבור כירידה ברמת האיום ולגרום להתרופפות במשמעת ההתמגנות, וזאת בשעה שהסכנה עודנה מוחשית. כפי שלמדנו בעבר, 'החזרת הגלגל לאחור' והטלת מגבלות מחדש לאחר כניסתן לתוקף של ההקלות [1] אינה עניין פשוט. פתיחה וסגירה חוזרת של מערכת החינוך (אפקט ה"יו-יו") יוצרת תסכול ושחיקה אצל ההורים.

שלישית, בלבול וחוסר אחידות. גישתם האחראית ומנהיגותם של ראשי הרשויות אינן מצריכות קבלות. למרות זאת, השארת ההחלטה הסופית בידיו של כל ראש-רשות, עלולה ליצור בלבול וחוסר אחידות אפילו בין תושבים בערים שכנות, שחולקות את אותו מרחב-איום..

כל זה עוד לפני שהתייחסנו ליכולתו האמיתית של צוות חינוכי מצומצם לפנות בבטחה עשרות ילדים למרחב מוגן תוך זמן קצר [2] אתגר מורכב בפני עצמו.

חוסנו של העורף ועמידותו מול התקפות הטילים נגדו, הם מרכיב קריטי ב'אורך הנשימה' של ישראל. פגיעה באזרחים, ובוודאי בילדים, תשפיע על תהליכי קבלת-ההחלטות, תטלטל את המורל הלאומי ותעניק רוח גבית לאויבינו, המשוועים להישגים תודעתיים. בטרם מחזירים את הילדים אל ספסל הלימודים, עלינו לוודא כי השגרה שאנו מבקשים ליצור איננה שיגרה מדומה שחלילה תתנפץ מול עינינו במחיר כבד מנשוא.

לא ליוזמת מקרון!

יוזמתו של נשיא צרפת עמנואל מקרון, לפתיחת משא ומתן בין ישראל ללבנון, אשר ימנע מלחמה בצפון ויסלול את הדרך להסכם אי-לוחמה ולהכרה לבנונית בישראל, ראויה ליחס הקר והחשדני שבו היא מתקבלת בירושלים.

ראשית, בגלל המתווך. זהו אותו מקרון שהוביל את מהלך ההכרה הבינלאומית במדינה פלסטינית, והצהיר רק באחרונה כי ההתקפות של ארה"ב וישראל באיראן בוצעו "מחוץ למסגרת החוק הבינלאומי" וצרפת לא יכולה לתמוך בהן.

שנית, בגלל חיזבאללה. ארגון הטרור השיעי לא יוותר על יכולותיו הצבאיות. המלחמה הנוכחית היא עדות לטבעו של הארגון ולמחויבותו העמוקה לפטרון האיראני.

שלישית, בגלל חולשתה של הממשלה הלבנונית. למרות רצונה והצהרותיה ^[1] היא לא תפרק אותו מנשקו.

רביעית, כלקח מהעבר הקרוב והרחוק. הסכמים מדיניים לא ימנעו את התבססותו ואת התעצמותו של ארגון הטרור.

בנסיבות שנוצרו היה מצופה שהממשלה הלבנונית ומלוויה הצרפתיים לכל הפחות יגישו את הצעתם עם דמי רצינות ממשיים, כאלה שנוגעים בדאגות הביטחוניות של ישראל, לא הצהרות ומלל, שבאזור הזה הם כקצף על פני המים. בשום אופן אין לוותר על נכסים מוחשיים, נוכחות ביטחונית וחופש פעולה, בתמורה להסכמים מפוקפקים.

פורסם בישראל היום, בתאריך 15 במרץ 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.